

Conseil de l'Égalité des Chances
entre Hommes et Femmes

Raad van de Gelijke Kansen
voor Mannen en Vrouwen

Advies nr. 156 van 10 december 2020 van het bureau betreffende de Sociale rechten van personen die zich prostitueren

In maart 2020 had de “Ligue des droits humains (LDH)” de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (hierna: de Raad) en ook verschillende vrouwenverenigingen geconsulteerd over een nota betreffende de sociale rechten van personen die zich prostitueren. Gelet op de uitzonderlijke omstandigheden heeft de Raad, die tijdens de periode van de coronamaatregelen niet is bijeengekomen, de LDH een antwoord gegeven, waarbij haar echter werd meegedeeld dat het onderwerp in een formeel advies zou worden behandeld.

De regering heeft aangekondigd dat zij bereid is om in overleg met de actoren in het veld na te denken over een verbetering van de levens- en werkomstandigheden van de sekswerkers. In zijn beleidsverklaring heeft de Minister van Sociale Zaken hieraan toegevoegd dat deze personen «worden aangemeld als loontrekkende of als zelfstandige voor andere diensten dan seksuele handelingen » maar dat « andere sexwerkers geen specifieke status hebben” en dat “het toekennen van de status van werknemer, zelfstandige of ‘sui generis’-statuut wordt immers bemoeilijkt door het verbod op het verhandelen van het eigen lichaam, waardoor er geen rekening kan worden gehouden met seksuele handelingen als arbeidsprestatie” (Kamer, DOC 55 1610-003). Zonder de concrete plannen van de regering te kennen, denkt de Raad er goed aan te doen om van het antwoord aan de LDH een advies te maken. Indien nodig kan de Raad nog altijd terugkomen op latere voorstellen van de Regering. De Raad wil meteen benadrukken dat de groep sekswerkers veel groter is dan de prostituees en een amalgaam moet vermeden worden.

Het is niet de eerste keer dat de Raad deze kwestie onderzoekt. Vooreerst herinnert de Raad eraan dat hij na een colloquium dat hij in november 2001 had georganiseerd¹, twee adviezen had opgesteld. Het eerste betrof voorwaarden voor een professionalisering van de prostitutie (advies nr. 74) en het tweede had betrekking op mensenhandel met het oog op economische uitbuiting (advies nr. 78).²

¹ “Prostitutie en mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting, wie, wat, waarom?” Verslag gepubliceerd en beschikbaar bij de Raad van de Gelijke Kansen.

² Beide werden op 17 oktober 2003 aangenomen.

Het is nuttig eraan te herinneren dat de gekozen methode de door de LDH bekritiseerde “theoretische en verdeeldheid zaaïende discussies” heeft vermeden en dat het raadplegingsproces lang heeft geduurd en op tegenspraak heeft plaatsgevonden. Het begon met het horen van de parlementsleden die wetsvoorstellen hadden ingediend met het oog op zowel de reglementering van de prostitutie als de bestraffing van de klant en de strijd tegen de uitbuiting van mensen en het souteneurschap.³ De eisen van de personen die zich zelf vrij verklaren om zich met instemming te prostitueren, waren algemeen: erkenning van hun professionele werk en “het genot van een eigen sociaal statuut dat hen aangepaste en specifieke arbeidsvoorwaarden en toereikende bescherming in de sectoren van de sociale zekerheid, ziekte, werkloosheid, pensioen, kinderbijslag en gezondheidszorg garandeert”. Het was toen niet duidelijk welk soort statuut deze prostituees claimden.

De nota van de LDH onderzoekt alleen de toegang tot het sociaaleconomische recht van de werknemers en gaat niet in op de hygiënische, sociaaleconomische, psychologische en veiligheidsomstandigheden van de prostitutie, die ook vragen doen rijzen op het gebied van de grondrechten en die alle aandacht van de overheid zouden moeten krijgen. De auteurs menen “dat het mogelijk is om personen die zich prostitueren een minimaal maar zeker niveau van bescherming te geven op het vlak van sociale zekerheid, zonder het zeer gevoelige inhoudelijke debat over de legalisering van de prostitutie uit te hollen”.

De nota van de LDH is met name gebaseerd op artikel 22 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en artikel 23 van de Belgische Grondwet, die het recht op sociale zekerheid erkennen voor elke persoon als lid van de gemeenschap. Zij herinnert eraan dat prostitutie niet verboden is, maar dat het Strafwetboek de exploitatie van prostitutie en ontucht bestraft, d.w.z. de souteneur/pooier (artikel 380), alsook het houden van een huis van ontucht of prostitutie (artikel 380*bis*) het aanzetten tot prostitutie en het reclame maken voor prostitutie, d.w.z. het ronselen (artikel 380*quater*). Het belangrijkste voor het voorwerp van de nota is de nietigheid van de arbeidsovereenkomst (omdat deze in strijd is met de openbare orde en de goede zeden), welke nietigheid de toegang tot de sociale zekerheid van de werknemers verhindert.

De LDH vroeg de Belgische staat bijgevolg verschillende acties te ondernemen:

1. Het aanbieden, aan personen die dat wensen, van hulpmiddelen om uit de prostitutie te stappen, met name het zoeken naar werk en het aanbieden van beroepsopleidingen, hulp bij huisvesting, fiscale amnestie, psychologische of psychiatrische zorg, ontwenningsskuren;
2. De LDH meent dat om *bepaalde personen die zich prostitueren uit hun precaire situatie te halen*, hen de mogelijkheid moet worden geboden zich aan de sociale zekerheid van de werknemers te onderwerpen,
 - a. ofwel door artikel 14 van de wet van 3 juli 1978 aldus uit te breiden dat de nietigheid van de arbeidsovereenkomst niet kan worden ingeroepen tegen werknemers die zich prostitueren (om het verschuldigde loon te waarborgen)

³ Deze voorstellen zijn samengevat in advies 74.

- b. ofwel door het stelsel van de werknemers uit te breiden tot personen die geen arbeidsovereenkomst hebben, via de techniek van artikel 3 van het KB van 28 november 1969;
 3. De oprichting van een observatorium voor de situatie van personen die zich prostitueren om ook een analyse te maken van “de gevolgen van een legalisering, die beter bekend zouden moeten zijn voordat over de kwestie van hun status kan worden beslist”. Er wordt dus een testfase voorgesteld.
-

Dit advies is uitsluitend bedoeld om te antwoorden op deze vragen en gaat niet in op de kwesties van mensenhandel, seksuele uitbuiting en commercialisering van het menselijk lichaam, welke kwesties niet buiten beschouwing mogen worden gelaten, zelfs niet binnen het beperkte kader van de voorstellen, en de eerste bekommernis van de Raad blijven. Hoewel steeds meer mannen zich prostitueren en miljoenen kinderen deel uitmaken van prostitutienetwerken, wordt deze activiteit voornamelijk door vrouwen en meisjes uitgeoefend, hetgeen de mannelijke dominantie in al het ermee gepaard gaande geweld verankert en het voorwerp moet zijn van een intersectionele aanpak. Het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW, van 6 oktober 1979) was in dit opzicht niet verkeerd: “De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, nemen alle passende maatregelen, waaronder wetgevende, ter bestrijding van alle vormen van handel in vrouwen en van het exploiteren van prostitutie van vrouwen” (artikel 6). In het verdrag van New York ter bestrijding van de handel in mensen en van de exploitatie van een anders prostitutie, van 2 december 1949 is bepaald dat “ieder persoon (...) die, ten einde eens anders driften te voldoen: 1. een ander persoon, zelfs met zijn toestemming, aanwerft, meeneemt of wegbrengt met het oog op het plegen van prostitutie en 2. de prostitutie exploiteert van een ander persoon, zelfs met zijn toestemming” moet worden bestraft (art. 1).⁴

Prostitutie kan weliswaar als een beroepsactiviteit worden beschouwd⁵ door de overheid die aanvaardt dat personen die zich prostitueren zich door middel van het sociale statuut van de zelfstandigen tegen de sociale risico's van een beroepsactiviteit beschermen en hen aan de inkomstenbelasting onderwerpt, maar zij heeft bijzondere kenmerken.

- Wanneer prostitutie als vrijwillig wordt beschouwd, wordt de beslissing om ermee te beginnen meestal ingegeven door de wens om snel geld te verdienen of om het hoofd te bieden aan een plotse of terugkerende precaire situatie, zelfs als de persoon die zich prostituteert uiteindelijk niet van dat geld profiteert omdat het meestal terechtkomt bij een pooier.

⁴ In de jaren 80 en 90 zijn vele besprekingen gevoerd over de herziening van deze Overeenkomst, evenwel zonder resultaat.

⁵ Zie ook HvJ, arrest van 20 november 2001, zaak C-268/99, *Aldona Malgorzata Jany e.a. Staatssecretaris van Justitie* (Nederland), nr. 33, 49.

- De activiteit vereist geen voorafgaande opleiding of goedkeuring van welke aard ook, zodat iedereen ze kan uitoefenen.
- Personen die zich prostitueren hebben geen vooruitzicht op een carrière, loonsverhogingen of promotie. In het kader van een marktlogica zou de economische waarde van de werknemers zelf dalen met de leeftijd.
- De voorwaarden voor de uitoefening van het beroep houden risico's in van extreme en frequente vormen van fysiek, psychologisch en moreel geweld, die in elk geval een specifieke begeleiding, meestal door verenigingen, en politietoezicht op bepaalde soorten prostitutie rechtvaardigen.
- De meeste prostitutieactiviteiten staan onder de controle van maffianetwerken die zich bezighouden met verschillende soorten misdrijven (drugs, witwassen van geld, afpersing, heling, prostitutie ...), en die personen die zich prostitueren een sterk gevoel van onveiligheid geven.
- Personen die zich prostitueren combineren vaak verschillende activiteiten: ze werken als barmeisje, stripper, masseuse, schoonheidsspecialiste enz., hetgeen (in voorkomend geval) hun belangrijkste aangegeven activiteit is.
- De activiteit is meestal tijdelijk en de betrokkenen hebben de bedoeling om er (vrijwillig) uit te stappen.

We stellen vast dat er sinds 2003 niets meer veranderd is op wettelijk of reglementair gebied, terwijl de personen die zich prostitueren hebben volhard in hun eisen en zich hebben georganiseerd, met name in een vereniging UTSOPI⁶

Standpunten

1. De Raad deelt de doelstelling om de levensomstandigheden van personen die zich vrijwillig prostitueren (zelfs al kan dit vrijwillige karakter van de activiteit omstreden zijn) te verbeteren en onthoudt zich van een stigmatiserende dialectiek of een moraliserend discours.
2. Hij merkt op dat de oplossing van de LDH om personen die zich prostitueren uit hun precaire situatie te halen, beperkt is tot de kwestie van hun onderwerping aan de sociale zekerheid van de werknemers. Iedereen weet echter dat er

⁶ De Union des Travailleurs.se.s du Sexe Organisé.e.s pour l'Indépendance-UTSOPI-Unie van Sekswerkers Georganiseerd voor Onafhankelijkheid: "Wij vertegenwoordigen alle sekswerkers, ongeacht gender of professionele activiteit. Wij vertegenwoordigen dus werknemers van bars, sekswerkers achter vitrines, in champagnebars, op straat, thuis, in massagesalons, zij die acteren in pornografische films, seksuele dienstverleners, webcammodellen, escorts, professionele meesters en meesteressen. Iedereen die dit occasioneel, deel- of voltijds doet."

verschillende vormen van prostitutie bestaan, die in verschillende omgevingen plaatsvinden, en dus leiden tot verschillende sociale en juridische situaties. De meeste personen die zich prostitueren, oefenen hun activiteit uit zonder enige voorafgaande kwalificatie als werknemer, aangezien zij seksueel worden uitgebuit en onder mensenhandel vallen, die door de staat maar niet kan worden uitgeroeid, ongetwijfeld bij gebrek aan voldoende middelen om sterk georganiseerde netwerken te bestrijden. Het zijn zwartwerkers en de personen die hen uitbuiten hebben geen enkele intentie om hen aan te geven als werknemer. De pogingen tot het witwassen van de opbrengsten van de prostitutie in de landen die hebben gekozen voor regulering, hebben geen succes gehad.⁷ De voorstellen van de LDH zullen dus slechts aan een zeer beperkt aantal personen ten goede komen en de meest kwetsbaren onder hen zullen volledig worden gemarginaliseerd.

3. Personen die zich prostitueren werken als werknemer voornamelijk in de horeca of de persoonlijke verzorging. Ze worden tewerkgesteld in bars, brasserieën, cafés, clubs, nachtclubs, massagesalons, schoonheidssalons enz., voor andere taken dan prostitutie, en als ze worden aangegeven, vallen ze onder het socialezekerheidsstelsel van de werknemers. Net als alle werknemers genieten zij eigen rechten en afgeleide rechten voor de personen die zij ten laste hebben en die onder hetzelfde dak wonen.
4. Al meer dan 20 jaar hebben alle personen die ingeschreven zijn in het Rijksregister (bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister) op individuele basis toegang tot gezondheidszorg. De kwartaalbijdragen kunnen gelijk zijn aan nul voor personen die onder het leefloon of de inkomensgarantie voor ouderen vallen, of die geen inkomen hebben. Men moet zich alleen maar tot een ziekenfonds wenden. Het is bovendien steeds mogelijk om in laatste instantie een beroep te doen op OCMW-steun om een minimuminkomen en de inschrijving bij een ziekenfonds te verkrijgen. Voor personen die illegaal op het Belgische grondgebied verblijven en personen zonder vaste verblijfplaats werkt de oplossing van de LDH niet. OCMW's moeten slechts dringende medische hulp toekennen, die echter zowel de zorg van huisartsen als die van specialisten, zoals gynaecologen, en de toegang tot het ziekenhuis omvat.
5. De Raad merkt op dat de personen die de prostitutieactiviteit vrij en volledig onafhankelijk uitoefenen (dat is met name het geval voor personen die zich op straat of in het kader van raamprostitutie prostitueren of aan huis), de mogelijkheid hebben om zich aan te sluiten bij het sociaal statuut van de zelfstandigen wanneer er geen ondergeschikt verband bestaat met een werkgever. De bijdragen die aan een sociaal verzekeringsfonds voor het RSVZ worden betaald, openen het recht op kinderbijslag, pensioen en de verzekering geneeskundige

⁷ Duitsland heeft prostitutie gelegaliseerd in 2002, Nederland in 2001.

verzorging en uitkeringen (voor kleine risico's is echter een aanvullende verzekering vereist). De personen in kwestie kunnen in elk geval dezelfde sociale bescherming genieten als alle andere aangesloten zelfstandigen, wat hun eigen rechten en de afgeleide rechten betreft.

Deze personen moeten uiteraard de formaliteiten vervullen die voor elke zelfstandige zijn vereist, waarvan de eerste bestaat in de inschrijving bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder de NACE-code 96099 'overige persoonlijke diensten', die niet specifiek voor prostituees is.⁸

De Raad merkt nog op dat Utsopi een voorkeur lijkt te hebben voor het sociaal statuut van de zelfstandigen.

6. De aansluiting bij het socialezekerheidsstelsel van de werknemers kan, voor de personen die geen arbeidsovereenkomst hebben, mogelijk worden gemaakt door een uitbreiding in de zin van artikel 2, §1*bis*, van de wet van 27 juni 1969. Het koninklijk besluit van 28 november 1969 voorziet op basis daarvan in verschillende uitbreidingen.

Indien die oplossing zou worden gekozen, moet, volgens de wet bij koninklijk besluit, een werkgever worden aangewezen, hetgeen de LDH niet ter sprake brengt.

De aanwijzing van een werkgever in het geval van personen die zich prostitueren, stelt een aantal problemen van nationaal en internationaal recht. Vooreerst kan de souteneur/pooier in de huidige stand van het recht niet als werkgever worden aangewezen. Een depenalisering van zijn activiteit (exploitatie van eens anders ontucht of prostitutie, art. 380, §1, 4°, Sw.) zou dan noodzakelijk zijn en België zou de voornoemde internationale verdragen moeten opzeggen. De gevolgen van deze depenalisering moeten worden onderzocht, met name in het licht van de strijd tegen de seksuele uitbuiting van personen die zich prostitueren. Staat het in deze hypothese – waarmee de Raad niet instemt – waarbij de huidige pooiers hun activiteiten kunnen voortzetten zonder het risico te lopen te worden vervolgd, vast dat ze een transparant en correct systeem voor de aangifte van hun werknemers (voor al hun prestaties), balansen en winsten zullen invoeren? Waaruit kunnen we opmaken dat depenalisering ertoe zal leiden dat allerlei soorten criminele netwerken, zoals die van vrouwen- en kinderhandel, en het witwassen van geld (een andere doelstelling van de regering) zouden verdwijnen?

De nota zet zijn redenering niet verder zodat kan worden vermoed dat het voorstel "een stap op weg naar legalisering" zonder resultaat is gebleven. Er bestaan echter mogelijkheden, zoals de oprichting van verenigingen, multifunctionele

⁸ Antwoord van de minister van Economie op de parlementaire vraag van F. Winckel, 4 juli 2017.

coöperaties⁹ die zonder ‘baas’ zouden worden beheerd, in de zoektocht naar het “perfecte bordeel”.¹⁰

7. Nadat de persoon of de instelling is aangewezen, moet hij of zij vervolgens alle verplichtingen van een werkgever nakomen, zowel op het vlak van de sociale zekerheid (werkgeversbijdragen en voorheffing betalen, eventueel door een beroep te doen op een sociaal secretariaat) als op het vlak van het arbeidsrecht.

De Raad vestigt de aandacht op het feit dat zelfs bij ontstentenis van een arbeidsovereenkomst, en zelfs indien niet aan alle arbeidsvoorwaarden moet worden voldaan, een minimale bescherming onontbeerlijk is, omdat anders het gevaar bestaat dat de personen die zich prostitueren opnieuw in een situatie van slavernij terechtkomen, waar het voorstel hen nu juist uit wil bevrijden. Er zou op zijn minst moeten worden voorzien in duidelijke bepalingen met betrekking tot

- De maximale duur van de prestaties
- Het voltijds of deeltijds karakter (verplichte schriftelijke overeenkomst)
- De uurroosters, zelfs al zijn ze flexibel
- Overuren
- Verlofregelingen: moederschapsverlof, ouderschapsverlof ...
- De jaarlijkse vakantie
- Loonbarena's waarover in een paritair orgaan moet worden onderhandeld
- Opleidingen
-

Over al deze beschermingsregels zou bovendien moeten worden onderhandeld in representatieve organen van werknemers, ongeacht of het zelfstandigen of loontrekkenden betreft, en van werkgevers.

8. In de nota van de LDH wordt voorgesteld om te beginnen met een “testfase”.

Volgens haar “kan het bestaan van een arbeidsovereenkomst waarschijnlijk gunstige gevolgen hebben voor alle personen die zich prostitueren; de gevolgen van een legalisering zouden beter bekend moeten zijn voordat een beslissing wordt genomen over de kwestie van het statuut”.

Het is moeilijk voor de stellen dat het toepassingsgebied van de wet van 27 juni 1969 tijdens een overgangperiode wordt uitgebreid en dat men daar later op terugkomt als de evaluatie (volgens welke criteria?) niet bevredigend zou zijn.

⁹ Voorbeeld van een coöperatie waarvan de leden sekswerkers zijn en die tal van beschermingsdoelstellingen hebben (activiteiten op het gebied van bankzaken, gezondheid, voeding, tewerkstelling, opleiding ...). <http://ushacoop.org/business.php> en <https://www.journaldemontreal.com/2014/01/15/en-espagne-une-cooperative-de-prostituees-sur-lile-dibiza>

¹⁰ <https://bonpoulatete.com/nu/het-bordel-perfect> in Zwitserland.

Een observatorium zou dus de gevolgen van het voorstel moeten onderzoeken. De Raad herinnert eraan dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid verslagen opstelt waarvan een van de hoofdstukken aan prostitutie is gewijd. Het verslag van 2015¹¹ gaat in op alle sociologische aspecten en de samenwerking met de politie, het college van procureurs-generaal, de verenigingen en de andere steden van het land. Om te voorkomen dat er een extra instelling wordt gecreëerd, beveelt de Raad aan om de bevoegdheden van dat observatorium interfederaal te versterken en uit te breiden.

De Raad herinnert er eveneens aan dat de landen die prostitutie in het begin van de jaren 2000 hebben gelegaliseerd, de gevolgen van hun keuze hebben geëvalueerd en dat deze niet voor alle personen die zich prostitueren gunstig lijken te zijn¹², noch wat betreft hun arbeidsomstandigheden, noch wat betreft hun welzijn, noch wat betreft hun autonomie. Verschillende studies en onderzoeken tonen aan in hoeverre “de prostitutieactiviteit” meestal een lijdensweg is, en hebben de pleitbezorgers van legalisering op andere gedachten gebracht.¹³ De Raad beveelt aan om de situatie van personen die zich prostitueren in deze landen te analyseren voordat er in België overgangsmaatregelen of proefmaatregelen worden genomen.

9. De Raad wijst er nog eens op dat personen die zich prostitueren het slachtoffer zijn van andere vormen van uitbuiting die evenzeer, of zelfs nog meer moeten worden bestreden.

Een voorbeeld hiervan zijn de buitensporige tarieven die eigenaars van woningen en werkplekken aanrekenen wanneer de huurders personen zijn die zich prostitueren. De controles van de regionale overheden op deze oneerlijke praktijken van eigenaars moeten worden versterkt.

De belastingadministratie zou bijvoorbeeld fiscale amnestieformules moeten overwegen voor mensen die uit de prostitutie willen stappen.

De sancties waarin het Strafwetboek voorziet ten aanzien van pooiers en iedereen die een economisch voordeel uit de prostitutie haalt, moeten effectief worden toegepast.

Voorstellen – aanbevelingen

¹¹ https://bps-bpv.brussels/sites/default/files/2020-03/OBPS_NL_150724_LR_0.pdf

¹² Zie voor Nederland, rapport van het Ministerie van Justitie, Daalder, A. L. (2007). Prostitutie in Nederland na opheffing van het bordeelverbod. Den Haag: WODC / Boom Juridische Uitgevers. https://www.wodc.nl/binaries/ob249-volledige-tekst_tcm28-68257.pdf

¹³ Zie bij de vele referenties:

<https://www.spiegel.de/international/germany/human-trafficking-persists-despite-legality-of-prostitution-in-germany-a-902533.html>; <http://s.telegraph.co.uk/graphics/projects/welcome-to-paradise/>

https://www.lemonde.fr/m-styles/article/2011/12/23/pays-bas-flop-de-la-legalisation-de-la-prostitution_1621755_4497319.html : https://www.lemonde.fr/europe/article/2013/11/07/la-legalisation-de-la-prostitution-en-allemande-est-remise-en-cause_3509886_3214.html

De Raad is van mening dat het voorstel van de LDH zuiver theoretisch blijft en zich slechts richt tot de zeer kleine groep personen die, in het beste geval, een werkgever ontmoet die hen in goede omstandigheden wil laten werken. Het houdt immers geen rekening met de huidige realiteit van de personen die zich prostitueren die zich aansluiten bij het stelsel van sociale zekerheid van zelfstandigen. Het miskent het statuut van werknemer van personen die zich prostitueren die tewerkgesteld zijn in de horecasector en de sector van persoonlijke verzorging, en die zeker beter behandeld zouden moeten worden door hun huidige werkgevers. Het besteedt geen aandacht aan de overgrote meerderheid van de personen die het slachtoffer zijn van vernederende praktijken en het klimaat van geweld die aanwezig zijn in het prostitutiemilieu, en die door het aanbieden van sociale zekerheid niet zullen worden voorkomen.

De Raad is zich er terdege van bewust dat voor de bescherming van personen die zich prostitueren wederzijds overleg nodig is met alle betrokkenen. Toch raadt hij nu al aan om:

- personen die zich prostitueren de keuze te laten van het socialezekerheidsstelsel dat het best overeenstemt met de graad van autonomie die ze wensen; het zelfstandigenstatuut is niet in strijd met artikel 6 van het CEDAW-Verdrag, noch met de VN-Overeenkomst ter bestrijding van de handel in mensen en van de exploitatie van een anders prostitutie, en lijkt het meeste aansluitingen te krijgen. Een onderzoek op het terrein zou leerrijk zijn. Het arbeidshof van Luik, dat wordt aangehaald in de nota van de LDH, doet uitspraak over het recht van zelfstandige prostituees in hoofdberoep¹⁴ en het arrest van het HvJ van 20 november 2001 heeft betrekking op klachten van vrouwen die de vrijheid van vestiging opeisen in het kader van een zelfstandigenstatuut¹⁵;
- de bevoegde autoriteiten te verzoeken informatie te verstrekken over de fundamentele en sociale grondrechten waarop elke persoon aanspraak kan maken;
- de sociale inspecties te versterken om ervoor te zorgen dat de arbeidsreglementeringen worden nageleefd door zowel zelfstandigen als werkgevers in sectoren waar zwartwerk vaak voorkomt en/of prostitutieactiviteiten worden verborgen;
- als reactie op de Covid 19-epidemie en de opheffing van de maatregelen in de sector, erop toe te zien dat het protocol dat door de sector zelf werd voorgesteld en door de GEES werd gevalideerd, strikt wordt toegepast om de contacten tussen de personen die zich prostitueren en hun klanten zo veilig mogelijk te laten verlopen: <https://utsopi.be/nl/protocol-covid-nl/>.¹⁶

¹⁴ Arrest van het Arbeidshof van Luik van 12 januari 2010, J.L.M.B 2010-2011, blz. 509; "In sociaal recht mogen de sociale verzekeringsorganismen de aansluiting van zelfstandige prostituees niet weigeren omdat de activiteit van prostitutie niet strafbaar is.3

¹⁵ Zaak C-268/99, op. cit.

¹⁶ Ondanks de inkomstenderving en de twijfel over de aanvaarding van de hygiënemaatregelen door de klanten, betwisten sommige personen die zich prostitueren de heropening en eisen ze minstens tot

Op een meer systematisch niveau beveelt de Raad aan:

- Verenigingen die hulp bieden aan personen die zich prostitueren op hun terrein duurzaam te ondersteunen, ongeacht hun doelstellingen (gezondheid, justitie, huisvesting, tewerkstelling, opleiding, het uitstappen uit de prostitutie, alternatieven ...);
- Dat de gewestelijke en federale instellingen de sociologische en juridische situatie van personen die zich prostitueren regelmatig onderzoeken;
- De strijd van de federale en de gefedereerde entiteiten tegen het prostitutiesysteem, het souteneurschap en de mensenhandel, onderling efficiënt te coördineren;
- De politiediensten de middelen te geven om het souteneurschap en alle vormen van mensenhandel doeltreffend te bestrijden;
- De personen die zich prostitueren, te beschermen, met name door het misdrijf van het ronselen en de verschillende gemeentelijke sancties op te heffen, en ervoor te zorgen dat de politie, de juridische hulpverleners en de gezondheidswerkers de slachtoffers van geweld beter opvangen;
- Een specifiek fiscaal statuut te ontwikkelen voor prostituees die als zelfstandige werken zodat zij hun beroepskosten in rekening kunnen brengen (voorbehoedsmiddelen, verzorgingsproducten, beddengoed enz.)
- Coöperatieven in eigen beheer als mogelijke oplossing te onderzoeken
- Vreemdelingen te regulariseren zodat ze toegang krijgen tot de arbeidsmarkt, om te vermijden dat ze in de prostitutie 'belanden';
- Dringend aandacht te besteden aan programma's voor een duurzame uitstap uit prostitutie.

september een verbod op de activiteiten <https://fr.euronews.com/2020/06/15/les-invisible-du-coronavirus?fbclid=IwAR1c3E5fwbWTbtOctr31ijR-qlqejdBhq7r2PParczksywirFviKmr0o>